

Nasjonal kompetansetjeneste for traumatologi

Nasjonal Kompetansetjeneste for traumatologi er etablert for å bygge opp og spre kompetanse om

utredning og behandling av alvorlig skadde. Arbeidsområdet omfatter skadested, førstehjelp, nødmeldetjeneste, ambulanse, avansert prehospital akuttmedisin, lokalsykehus, traumesentre, rehabilitering og pasientferinger. Tjenesten driver kompetansespredning rettet mot helsestjenesten, helsepersonell og befolkningen, samt initierer utredninger og forskning på feltet.

Tjenesten skal bidra til at det etableres faglige nettverk i hver helseregion som på sikt skal overta og ivareta dette arbeidet lokalt.

Tjenesten er lokalisert til Oslo universitetssykehus HF, Ullevål Sykehus.

Oppgaver og resultat

Resultatmål 1

Opplæring av ungdom i livreddende førstehjelp via en innovativ digital løsning.

Begrunnelse

Skader fra trafikulykker utgjør den viktigste dødsårsaken blant personer i alderen 15 – 29år.

Målet er i tråd med Meld. St. 7 2020–2023 s 102, som sier at en helsestjeneste i endring krever innovasjon og deling av kunnskap i alle nivåer. Virkemiddel

Oppl. via digitalt læringsverktøy.

Gjennomført

Utviklingen av app,grunnet Covid-19 har vi ikke erfaringsdata på drift. Prosjektet har søkt hdir for videreføring ut 2021, godkjent.

Resultatmål 2

Utarbeide kunnskapsbasert oppl. i blødningskontroll etter NKT´s nasjonale retningslinjer

Begrunnelse

Enhetlig opplæring mangler i nødstatene. Å styrke kompetanse, samarbeid og samhandling og utvikling av tjenester som gir god kvalitet og bedre ressursutnyttelse i den akuttmedisinske kjeden utenfor sykehus er et av satsningsområdene i Nasjonal sykehusplan (meld st. 7 2020 – 2023 s 73)

Gjennomført

Søknad om midler til projektet er sendt Hdir, innvilget. Oppstart våren 2021 avhengig av covid

Resultatmål 3

Utarbeide et faglig fundamentert forslag til videre arbeid med bruk av sosiale medier som et kompetansehevende tiltak.

Begrunnelse

Pandemien utfordrer oss på nye metoder for kompetansespredning. Vi ønsker å se på om vår nettside etablert i 2013 kan brukes til dette formålet.

Virkemiddel

Kartlegging av brukeropplevelsen til brukene av nettsiden www.traumatologi.no

Gjennomført

Datainnsamling er foretatt via en spørreundersøkelse

Bygge opp og formidle kompetanse:

NKT–Traume jobber målrettet med kompetansebygging blant annet gjennom forskning, tverrfaglig samarbeid, konferanser, undervisning og kurs.

2020 ble et år preget av covid-19, vi har derfor spesifikt jobbet med å formidle kunnskap via digitale plattformer som nettsiden vår. Vi har startet en kartlegging for å se på om brukerne opplever økt kompetanse av informasjonen som blir formidlet via sosiale medier som www.traumatologi.no.

Vi ønsker i tråd med Nasjonal sykehusplan å videreføre arbeidet med å redusere uønsket variasjon og underbygge en kultur for å dele kunnskap. NKT–Traume jobber sammen med sitt regionale nettverk på tvers av helse-regioner. Vi jobber for en like god traumebehandling uanshengig av hvor i landet ulykken skjer. Med fokus på pasientforløpet fra forebygging/førstehjelp til rehabilitering, jobber NKT–T med alle leddene i traumekjeden.

Sentrale kompetansespredningstiltak 2020:

Sammen redder vi liv dugnaden, har vært sentralt for tjenesten i 2020. Vi har to prosjekter i dugnaden. Trafikalt grunnkurs førstehjelp, og prosjektet Varige strukturer. Arbeidet med Varige strukturer, har medført en kartlegging av arbeidslivet og førstehjelp, som har gitt oss flere spennende funn vi ønsker å arbeide med fremover sammen med hdir og andre medlemmer av dugnaden.

Kurs: Tjenesten er sekretariat for ATLS, KITS, KITS2 og vi er i oppstartsfasen om å etablere et opplæringsprogram i blødningskontroll for akutte hendelser utenfor sykehus.

Samarbeid rundt tjenesten:

Nasjonal team og traumesamling ble avholdt i samarbeid med Stiftelsen BEST og HUS. Den ble i 2020 arrangert digitalt som ett to-dagers webinar. Her formidles faglige nyheter og erfaringsutveksling mellom alle i behandlingskjeden for traumeapienten.

NKT–Traume samarbeider med Nasjonalt Traumeregister. NKT–Traume har driften av NTR sin hjemmeside innunder www.traumatologi.no. Leder av fagrådet til NTR er forskningsleder ved NKT–Traume, Torben Wisborg, Leder av NKT–Traume, Tone Slåke, sitter i NTR sin referansegruppe. Registeret vil kunne brukes til å overvåke behandlingsresultater innenfor kompetansetjenestens område og har som et av landets nasjonale kvalitetsregistre et selvstendig ansvar for at data bidrar til kvalitetsforbedring innen for traumebehandlingen.

Forskningsleder Torben Wisborg sitter i fagrådet til Sammen Redder vi Liv, den nasjonale førstehjelps dugnaden i regi av helsedirektoratet. Andre samarbeidspartnere er NAKOS.

I følge Nasjonal sykehusplan ønsker regjeringen at det skal være en særlig satsning på sykepleiere og helsefagarbeidere. Videreutd for spesialisykepleiere skal videreutvikles og utd.-kapasiteten økes. Simuleringstrening skal tas mer i bruk.

NKT–Traume bidrar allerede tungt inn i dette arbeidet. Vi arrangerer kurs for sykepleiere (KITS / KITS2) som er obligatoriske iht traumeplan. Traumemiljøet driver aktivt med simuleringstrening lokalt og regionalt. NKT–Traume har samarbeide med BEST, NTNU og SIM Oslo

Aktivitet

Undervisning

Alle regioner: Utdanning av helsepersonell

2540 timer

Utfyllende informasjon

Kompetanse er formidlet primært gjennom kursene Advanced Trauma Life Support (ATLS) og Kompetanse i Traumesykepleie (KITS). Det er gjennomført 4 ATLS kurs for leger. Kursene er obligatoriske for traumeteamsledere og leger i traumeteam på sykehus, og i spesialistutdannelsen. Kursene holdes i Oslo, Kalmes, Trondheim og Bergen. I henhold til vedtak i Den norske legeforening er kurset godkjent som valgfritt kurs i følgende spesialistutdanninger: Plastikkirurgi: 27 timer som valgfritt kurs, Øre-nese halssykdommer: 27 timer som valgfritt kurs, Anestesiologi: 27 timer som valgfritt kurs. Neurokirurgi: 27 timer som valgfritt kurs. Fødselshjelp og kvinnesykdommer: 10 timer som valgfritt kurs. Allmenmedisin: 27 timer som valgfritt kurs. Ortopedisk kirurgi: 31 timer som valgfritt kurs. 80 deltakere i alt. 2160 timer

ATLS er ett traumekurs for leger som bygger på enkle prinsipper for mottak og behandling av den skadde pasient med fokus på den første timen etter ankomst til et kvalifisert sykehus. Målet med kurset er å gi kursdeltakerne kunnskap om og trening i en systematisk tilnærming og behandling av hardt skadde pasienter. NKT–Traume er vertskap for kurset og arrangerer det i samarbeid med Norsk kirurgisk forening og Norsk anestesiological forening. En stor gruppe instruktører bidrar på dugnad til kursene, alt koordineres via NKT–Traume.

Det er gjennomført 27 KITS kurs (kompetanse i Traumesykepleie) for alle ikke –leger som deltar i traumebehandling på sykehusene. 374 deltagere i alt. 364 timer i alt.

KITS er et to dagers kurs i traumesykepleie som henvender seg til alle sykepleiergrupper som jobber med mottak av traumepasienter. Kursets mål er et del skal gi deltagere grunnleggende kunnskap om sykepleie til traumepasienten i initialfasen.

Kompetansetjeneste har sammen med KITS-instruktørene planlagt kompetansesprædningen, opplæring av lokale instruktører, e–læringsverktøy og kvalitetssikring av undervisningsmateriellet.

Det er gjennomført 2 KITS2 kurs.

KITS 2 er et kurs i traumesykepleie på intensiv- / overvåkningsavdeling, som har som mål å gi sykepleiere som jobber med traumepasienten etter initialfasen økt kompetanse og kunnskap om pasientgruppen. 38 deltagere i alt. 228 timer totalt

Medarranger av Nasjonal team og traumesamling sammen med Stiftelsen Best og Haukeland universitetssykehus. Uke 46, 2020. Her deltok 73 deltagere fra 28 sykehus. Deltagerne var både sykepleiere, registrarer, traumekoordinatore, radiologer og leger.

Klinisk aktivitet

Utfyllende informasjon

Tjenesten er en kompetansetjeneste og skal ikke drive klinisk virksomhet.

Formidling

Pasienter og pårørende – alle regioner

- Brukerettside. (Veiledning).

Allmennheten – alle regioner

- Trafikalt Grunnkurs Førstehjelp. (Digital undervisning).
- Twitter. (Sosiale media).
- Facebook. (Sosiale media).

Helsepersonell og andre faggrupper – alle regioner

- ATLS kurs. (Kurs/seminar).
- KITS kurs. (Kurs/seminar).
- KITS 2. (Kurs/seminar).
- ESTES WEBINAR. (Kurs/seminar).
- ATLS Europa møte. (Kurs/seminar).
- Nasjonal Team og Traumesamling. (Konferanse).
- KITS e-Læring. (Digital undervisning).
- Twitter. (Sosiale media).
- Facebook. (Sosiale media).
- Nettside. (Sosiale media).

Utfyllende informasjon

Nettsiden for pasienter og pårørende av skadde www.traumepasient.no er ett verktøy vi benytter for å formidle informasjon og kunnskap til pasienter og pårørende. På denne bruksiden vil pasienter og deres pårørende finne informasjon om hva som skjer gjennom hele behandlingsskjeden – fra førstehjelp, behandling på ulykkesstedet, transport til sykehus, behandling og rehabilitering. Siden gir råd om hvem som kan hjelpe og hvor pasient eller pårørende kan ta kontakt underveis i behandlingen, og henviser til instanser som er nyttige både for pasient og pårørende.

www.traumatologi.no

Fagnettside hvor vi formidler faglig kompetanse til helsepersonell og andre faggrupper som arbeider med traumepasienten. NKT–Traume ønsker i vår bruk av sosiale medier å oppnå en spredning av kunnskap og viten innen feltet traumatologi. NKT–Traume ønsker at denne kunnskapen skal være tilgjengelig uansett alder, kjønn, og bosted. Bruk av sosiale medier er et av tiltakene vi har iverksatt for å oppnå målet om tilgjengelighet for hele målgruppen.

Det er ett kontinuerlig behov for videreføring av disse formidlingskanalene. Dette på bakgrunn av at denne pasientgruppen ikke vet når og om de vil bli en del av målgruppen vår. Det er ingen som vet når de evt vil bli utsatt for en ulykke/hendelse som gjør at de faller inn under definisjonen som en traumepasient. Hele Norges befolkning vil til en hver tid være en potensiell bruker av denne formidlingskanalen.

Fagnettside: Faget er i kontinuerlig utvikling og formidling av ny kunnskapsbasert praksis vil være en pågående oppgave for vår kompetansetjeneste.

I 2020 hadde vi 45 publiserte nyhetsartikler skrevet av forfattere fra alle helseregioner.

Nyhetsartikkene er innenfor hele jekken som redder liv fra forebygging til rehabilitering. Nyhetsbrev - 1962 abonnenter

Uke 3 Nakkekragne igjen – hvor lang tid tar det å få den av? – Torben Wisborg
Uke 3 21st European Congress of Trauma & Emergency Surgery har åpnet for påmelding!, – NKT–Traume
Uke 6 Fristen snart ute for Early Bird rabatt på ECTES – NKT–Traume
Uke 6 Den "kirurgiske barneoppiden" tar opp traumebehandling av barn – Tone Slåke
Uke 7 ECTES 2020 – pre-congress courses – NKT–Traume
Uke 7 Gaarder og Næss om ECTES 2020 i "Du puster for fort" –Tone Slåke
Uke 8 Kunsten å gå på tur med stil – uten å bli tatt av snøskred – Ola Magnus Filseth
Uke 9 ECTES 2020 – What´s in it for you? – Tina Gaarder
Uke 9 Kommunikasjon i team – betyr det noe hvordan vi snakker til hverandre? – Torben Wisborg
Uke 10 Simuleringskonferanse i Alta 2,-3- juni – NKT–Traume
Uke 10 Delta i AEAs internasjonale pelvic2bind survey! NKT–Traume
Uke 11 21st European Congress of Trauma & Emergency Surgery, April 26 – 28, 2020 – NKT–Traume
Uke 12 USATT Vårens nettsidekonferanse i MedSimNorge NKT–Traume
Uke 13 Skadeforebyggende forum – samarbeid for økt trygghet –Tina Hveem Vislie
Uke 13 Hvordan forholde seg til traumealarm i en tid med økt infeksjonsrisiko – råd fra Ullevål, OUS.
Uke 14 Forskning på traumer i de nordiske land – Torben Wisborg
Uke 16 Knivstikk hos barn – tilfeldig hvem som blir stukket? –Torben Wisborg
Uke 17 Sosionom ved Avdeling for traumatologi, OUS – Rachel Jørgensen
Uke 18 Trygg kirurgi i koronaens tid – Tina Gaarder
Uke 18 Traumekurs i koronaens tid – Tina Gaarder, Pål Aksel Næss, Joakim Jørgensen, Knut Magne Kolstadbråten
Uke 19 Utfordringer på skadested i disse koronatider. – Anders Engen Molstad
Uke 19 Personskadeforbundet lanserer kampanjen SKADEFRI DAG! – Per Øretorp
Uke 20 Akutt stress hos helsearbeidere i traumebehandling – Torben Wisborg
Uke 24 Er du oppdatert på hva NTR fremskaffer data til? – NKT–Traume
Uke 27 Stabilisering av ryggsvølen –betyr stabilisering noe for om det tas bilder av ryggsvølen? – Torben Wisborg
Uke 28 Ser økning i bilbelteskader, ber om riktig betebru! – NKT–Traume
Uke 28 Hvordan håndtere stress i team? – Torben Wisborg
Uke 28 DSTC –kurs planlegges preliminar i oktober – NKT–Traume
Uke 29 Rapport från ett akutsjukhus i Stockholm under corona pandemin – Lisa Strømmer
Uke 31 Elsparkesykler og skader – Mari Mørkved
Uke 32 Invitasjon til AIS–kurs Skadegradering og Kodekurs for registrarer – NKT–Traume
Uke 35 Helsedirektoratet – Nasjonal veileder for masseskadetriager er revidert – Karoline Stadheim Halvorsen
Uke 36 DSTC 28–30/10 blir avlyst – Tina Gaarder
Uke 37 Hvordan er livet for eldre etter alvorlig skade? – Mathias Cuevas-Østrem
Uke 41Nettverksmøte 11.–12. november – NKT–Traume
Uke 41 Meld deg på ESTES webinar 12. oktober – NKT–Traume
Uke 42 Til alle traumeinteresserte: Gratis traumeseminar – Kirurgisk høstmøte – Tina Gaarder
Uke 42 Årsrapporten for Nasjonalt Traumeregister 2019 er klar – NTR – Mariæme Dahlhøeg
Uke 42 6 av 10 vil ikke bruke hjertestarter ved gjenoppliving – NKT–Traume
Uke 44 ESTES presenterer webinar hver 14. dag. Følg med! – NKT–Traume
Uke 45 Vi minner om årets nettverksmøte 11. – 12. november (digitalt)
Uke 45 Gjenatte hodeskader – er en pluss en mer enn to? Torben Wisborg
Uke 46 Nytt om rensjonen av Nasjonal traumeplan – traumesystem i Norge 2016» – Torben Wisborg
Uke 49 Nytt ESTES Webinar 7. desember «Beirut Port Blast – Lessons Learned» – NKT–Traume
Uke 49 Ekstremittsblødninger utenfor sykehus – turniké som førstehjelp? – Morten Winberg og Kenneth Andre Eilertsen
Uke 50 Prehospital pasientsikkerhet og resiliens – Elisabeth Jeppesen

Kvalitetsverktøy

Utfyllende informasjon

NKT–Traume har i 2020 videreført samarbeidet med Nasjonalt Traumeregister. Registeret er en selvstendig organisatorisk enhet plassert i en annen klinikk i OUS, men er nøye knyttet til kompetansetjenestens formål. NKT–T har driften av NTR sin hjemmeside innunder www.traumatologi.no

NKT–T sin forskningsleder er leder av Fagrådet for Nasjonalt Traumeregister. Registeret vil kunne brukes til å overvåke behandlingsresultater innenfor kompetansetjenestens område og har som et av landets kvalitetsregistre et selvstendig ansvar for at data bidrar til kvalitetsforbedring innenfor traumebehandlingen. Leder for NKT–Traume sitter i referansegruppen til NTR

NTR er på stadium 3B, og jobber kontinuerlig for å komme opp på stadium 4, som er det høyeste stadiet for et nasjonalt medisinsk kvalitetsregister.

Nasjonalt Traumeregister:

* samler data fra alle aktuelle helseregioner
* presenterer kvalitetsindikatorene på nasjonalt nivå
* har en konkret plan for gjennomføring av dekningsgradsanalyser
* har en konkret plan for gjennomføring av analyser og jevnlig rapportering av resultater på enhetsnivå tilbake til deltakende enheter
* har en oppdatert plan for videre utvikling

* kan dokumentere komplethet av kvalitetsindikatorer
* kan dokumentere dekningsgrad på minst 50 % i løpet av de siste to år

* minimum årlig presenterer kvalitetsindikatorresultater interaktivt på nettsiden kvalitetsregistre.no
* registrerende enheter kan få ultevert/tilgjengeliggjort egne aggregerte og nasjonale resultater
* presenterer deltakende enhetenes etterlevelse av de viktigste faglige retningslinjer

* har en oppdatert plan for videre utvikling

* Registeret kan dokumentere at det i rapporteringsåret har identifisert forbedringsområder, og at det er igangsatt eller kontinuert pasientrettet kvalitetsforbedringsarbeid.

Videre plan for Nasjonalt traumeregister er implementering av PROMs i løpet av 2021. Denne jobben er allerede påbegynt, og ute i testversjon i disse dager. NTR har også startet opp et valideringsprosjekt, der registeret vil bli validert på dekningsgrad og datakvalitet.

Forskning

Vitenskapelige artikler

Cuevas-Østrem M, Røise O, Wisborg T, Jeppesen E

Epidemiology of geriatric trauma patients in Norway: A nationwide analysis of Norwegian Trauma Registry data, 2015–2018. A retrospective cohort study.
Injury 2021 Mar;52(3):450–459. Epub 2020 nov 4

PMID: 33243523

Forstrønen A, Johnsgaard T, Brattebø G, Reime MH

Developing facilitator competence in scenario-based medical simulation: Presentation and evaluation of a train the trainer course in Bergen, Norway.
Nurse Educ Pract 2020 Aug;470:102840. Epub 2020 jul 21

PMID: 32745955

Friberg H, Wisborg T

Ambulance helicopters for every emergency?
Acta Anaesthesiol Scand 2020 10;64(9):1232–1233. Epub 2020 aug 13

PMID: 32691406

Cuevas-Østrem M, Røise O, Wisborg T, Jeppesen E

Geriatric Trauma – A Rising Tide. Assessing Patient Safety Challenges in a Vulnerable Population Using Norwegian Trauma Registry Data and Focus Group Interviews: Protocol for a Mixed Methods Study.
JMIR Res Protoc 2020 Apr 30;9(4):e15722. Epub 2020 apr 30

PMID: 32352386

Jeppesen E, Iversen VV, Hansen JS, Reiørth E, Wisborg T

Trauma research in the Nordic countries, 1995–2018 – a systematic review.
Scand J Trauma Resusc Emerg Med 2020 Mar 12;28(1):20. Epub 2020 mar 12

PMID: 32164776

Utfyllende informasjon

Disse artikkelreferanser er oversikt over nordisk traumeforskning, bruk av kvalitetsregisteret Nasjonalt traumeregister til å kvalitetssikre behandlingen av alvorlig skadde gamle, bruk av teamtrening til å styrke traumeteam og en invitert leder om når en skal bruke ambulanshelikopter.

Forskningsprosjekter

Opplæring i behandling av livstruende blødning

Inger Lund-Kordahl, Andre institusjoner

Prosjektperiode: 2018 – 2022

Deltakende helseregion: HSØ HN

Tidlig rehabilitering og langtidsutcome for multitraume pasienter

Lars Gunnar Johnsen, Andre institusjoner

Prosjektperiode: 2017 – 2024

Deltakende helseregion: HV HSØ HMN

Wounds of winter. Epidemiology of trauma in the Northern Periphery

Håkon Kvåle Bakke, Andre institusjoner

Prosjektperiode: 2013 – 2021

Deltakende helseregion: HV HSØ HN HMN

Triage in Norway: A national cohort study

Trond Dehli, Andre institusjoner

Prosjektperiode: 2017 – 2021

Deltakende helseregion: HV HSØ HN HMN

Mortality after trauma: A national cohort study

Trond Dehli, Andre institusjoner

Prosjektperiode: 2017 – 2021

Deltakende helseregion: HV HSØ HN HMN

Utfyllende informasjon

Alle studiene/prosjektene er videreført fra 2019. De har alle fått forskningsler på grunn av covid-19. Alle videreføres.

Forankring

Rapporten er forelagt ledelsen ved Oslo universitetssykehus, ved Avdelingsjef **Christine Gauder**

Referansegruppen har i 2020 bestått av:

Per Einar Uggven

Audny Anke

Erik Zakariassen

Guttorm Brattebo

Jan Erik Nilsen

Kjetil G Ringdal

Lars Martin Bjerke

Per Øretorp

Tone Slåke

Torben Wisborg

Referansegruppens leder (HMN)

Universitetsrepresentant

Representant Helse Vest

Andre

Representant Helse Sør-Øst

Representant Helse Nord

Brukerrepresentant

Representant for tjenesten

Representant for tjenesten

eRapport er utarbeidet av Sølvi Lerfald og Reidar Thorstensen, Regionalt kompetansesenter for klinisk forskning, Helse Vest RHF, og videreutvikles av de fire RHF-ene i fellesskap, med støtte fra Helse Vest ICT

Alle endringer rettes til eRapport

[Personvern](#) - [Informasjonskapsler](#)